

Teknas innspill til Stortingets behandling av Prop. 126 L (2022-2023) Lov om universiteter og høyskoler

Nedlegging av studiesteder skal fattes av regjeringen

Regjeringens foreslår at nedleggelse av studiesteder skal avgjøres av Kongen i statsråd slik at dette blir en politisk beslutning, hvor også distriktpolitiske hensyn og målet om god tilgang til utdanning i hele landet kan tillegges vekt.

Tekna mener dette innebærer et stort inngrep i institusjonenes frihet og autonomi, undergraver styrets autoritet og bryter med tillitsreformen.

Forslaget vil begrense muligheten til å ha midlertidige campuser, for eksempel satellitter finansiert av industrien i en avgrenset tidsperiode. Institusjonene kan ikke ta på seg å opprette slike tilbud, som er et gode for studentene, dersom de ikke vet om tilbudet kan legges ned igjen når finansieringen faller bort. Fullmakten må derfor ligge hos institusjonene.

Tekna mener det er uheldig dersom institusjonene skal kunne opprette studiesteder, men ikke legge dem ned.

Midlertidige ansettelser

Regjeringen vil redusere bruken av midlertidige stillinger i UH-sektoren, blant annet for å sikre bedre arbeidsvilkår, langsiktighet og forutsigbarhet, samt for å styrke evnen til å rekruttere og beholde talenter.

Proba samfunnsanalyse har vist at institusjonene i økende grad ansetter i fast stilling med ekstern finansiering, og at det har redusert midlertidigheten noe. Denne typen arbeidsavtaler oppleves likevel som usikre for den ansatte. Tekna har de siste årene sett et økende antall saker som omhandler oppsigelse av fast ansatte på grunn av bortfall av ekstern finansiering. Når faste stillinger oppleves som usikre, og ansatte i slike stillinger faktisk blir sagt opp, bidrar det til å undergrave målet om trygghet for ansatte, forutsigbar bemanningssituasjon og evnen til å beholde talenter. Det er viktig at ikke denne praksisen utvikler seg til å bli en måte å omgå reglene om midlertidig ansettelse.

Tekna mener at institusjonene ikke bare må vurdere om de i enda større grad kan bemanne eksternt finansierte stillinger med fast ansatte, men også sikre at disse stillingene ikke ender som reell midlertidighet. Fast ansettelse i stilling med ekstern finansiering skal ikke bety at ansatte automatisk kan sies opp når ekstern finansiering opphører.

Åremål

Departementet foreslår å videreføre regelen om at ledere for avdeling og grunnenhet kan ansettes i åremålsstilling.

Utvalgets foreslåtte endring ville hatt liten innvirkning på midlertidigheten i sektoren, samtidig som det er gode faglige grunner til å beholde regelen.

Tekna støtter departementets vurdering.

Postdoktorstillingen

Departementet foreslår å flytte begrensingen om at en person kun kan ha én postdoktorstilling ved en institusjon fra forskrift til lov. Dette innebærer ingen realitetsendring.

Tekna mener at det er fornuftig å flytte regelen fra forskrift til lov. Samtidig vil vi minne om at det fortsatt er et stort behov for å gjennomgå forskriftsjungelen innenfor UH-sektoren, samle bestemmelser og gjøre regelverket mer oversiktlig.

Tekna er enig med departementet, og oppfordrer samtidig til å fortsette oppryddingen i regelverket i sektoren.

Departementet har videre foreslått en endring i regelen om lengden av postdoktorperioden, slik at den nå skal være på tre-fire år. De mener at dette vil bidra til at stillingen brukes i tråd med intensjonen om at den skal kvalifisere for undervisnings- og forskerstillinger.

Departementets forslag kan gjøre det enklere for postdoktorer å kvalifisere for høyere stillinger. Det vil fortsatt være en utfordring at åremålet kan bli kortere enn et prosjekts varighet dersom prosjektet blir forsinket eller forlenget. I disse tilfellene bør det være mulig å forlenge åremålet, slik at postdoktoren kan fullføre arbeidet sitt.

Tekna er enig i at postdoktorstillingen bør være tre-fire år men med mulighet til å forlenge åremålet dersom prosjektet blir forlenget eller forsinkes.

Bistillinger

Departementet foreslår å beholde ordningen med bistillinger, men at de nå skal kalles ekstraerverv.

Tekna er fornøyd med at departementet har endret forslaget etter forrige høringsrunde. Det nye forslaget harmoniserer bedre med ønsket om mer arbeidslivsrelevans og tettere tilknytning til næringslivet, og bevarer muligheten til å ansette studenter i mindre stillinger uten at de må konkurrere med eksterne søkere, slik det gjerne blir dersom det gjøres om til faste deltidsstillinger.

Tekna støtter forslaget.

Studentvurdering

Tekna er svært opptatt av at studentene skal bli rettferdig og korrekt vurdert. Vi er nødt til å ta på alvor at studenter opplever det som krevende å klage på en sensur og overprøve faglæreres vurdering. Studentenes rettssikkerhet skal trygges.

Tekna har tidligere foreslått å nedsette en ekspertgruppe som kan gjøre et grundig arbeid med studentvurdering. Resultatet av ekspertgruppens arbeid vil være et viktig grunnlag for endringen av bestemmelsene om vurdering i UH-loven.

Utvalget må se på vurderingsordningene og komme med anbefalinger om hvordan vi best ivaretar studentenes læring, rettssikkerhet og hvordan man sikrer tilstrekkelig kapasitet blant vitenskapelig ansatte til et læringsfremmende vurderingsarbeid. Det vil derfor være naturlig å gjøre en vurdering av klageadgang og retten til begrunnelse.

Tekna viser til at det er på gang svært mye pedagogisk og faglig utviklingsarbeid som skal bidra til økt læringsutbytte og mer relevans i studiene. Da trenger vi ressurser og vi trenger pedagogisk handlingsrom.

På NTNU har prosjektet Fremtidens Teknologistudier levert sine forslag til løsninger for å bedre innholdet og arbeidsmetodene innen teknologistudiene. Slikt arbeid gjøres nå mange steder.

Tidligere kunnskapsminister Tonje Brenna har satt i gang et arbeid for å se på alternative eksamensformer i grunnskolen, og vi mener det derfor vil være naturlig å følge opp dette arbeidet også i UH-sektoren. Å legge opp til et slikt løp med en ekspertgruppe/et fagutvalg vil være svært passende.

Tekna foreslår at det nedsettes en ekspertgruppe som kan gjøre et grundig arbeid med studentvurdering.

Departementet foreslår å ta inn i loven at institusjonens nemnd for studentsaker ikke kan instrueres i klagesaker og at institusjonene kan opprette felles nemnd for studentsaker.

Tekna støtter at det kan opprettes en felles klagenemnd.

Tydeligere regler for fusk

I senere tid har bruk av kunstig intelligens (KI) utviklet seg raskt til å bli et nyttig verktøy. Samtidig har bruken også gitt noen utfordringer, og det kan være en fin linje mellom nytte og ikke. For eksempel har KI vist seg å være til hjelp ved uthenting, sammenstilling og utarbeidelse av tekster, men har også gitt utfordringer i utdanningen, blant annet med tanke på å kunne oppdage plagiat av tekst. Dette er særlig knyttet til studentvurdering. Vi kjenner også svært lite til læringsutbyttet ved å jobbe med KI som verktøy.

Tekna mener det er et stort behov for å se nærmere på hvordan KI kan brukes i undervisning og vurdering som et nyttig verktøy, og se dette i sammenheng med behovet for at bruken av KI ikke skaper usikkerhet ved vurderingen av elev- og studentprestasjoner og fastsettelse av karakterer.

To sensorer til eksamen

Forslaget innebærer at det skal være to sensorer ved sensur av:

- Bacheloroppgaven eller lignende selvstendige arbeid på lavere grad
- Eksamener som alene utgjør 15 studiepoeng eller mer
- Ikke-etterprøvbare eksamener, slik som muntlig eksamen og eksamener i utøvende kunst

Tekna mener det vil følge økonomiske konsekvenser med lovendring som foreligger knyttet til utvidet bruk av to sensorer, og ber Stortinget sikre at det tilføres midler til å dekke disse merutgiftene.